

ALT VE ÜST GEÇİTLER	Yaya ve taşıt yolunun kesiştiği yerlerde yayalar, alt ve üst geçitleri kullanmaya mahkum bırakılmaktadır.		Yaya geçitlerinde mümkün olduğunca hemzemin geçitler tercih edilmelidir.
MERDİVEN	Kot farklılığı olan alanlarda tüm kullanıcılar için tasarım geliştirilmemektedir.		Kot farkı çözümlerinde merdivene alternatif olarak standartlara uygun rampa, yürüyen merdiven, yürüyen bant ve asansör tasarlanmalıdır.
KALDIRIM	Kaldırımlar, standartlara ve herkesin kullanımına uygun değildir.		Kaldırımlar standartlara uygun olmalı ve farklı kullanıcı grupları göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır.
KENT MOBİLYALARI	Yaya yollarında rastgele konumlandırılmış olan kent mobilyaları yayalar açısından sorun oluşturmaktadır		Kent mobilyaları engelsiz olarak konumlandırılmalıdır.
DÖŞEME	Kaldırım ve yaya yolu döşemelerinde görme özürlü bireylere yönelik hissedilebilir yüzey uygulamaları yer almamaktadır.		Kaldırım ve yaya yollarında görme özürlü bireylere yönelik hissedilebilir yüzey tasarlanmalıdır.
TOPLU TAŞIMA	Otobüs durakları ve raylı sistem istasyonları ulaşılabilir değildir.		Durak ve istasyonların kolay algılanabilir ve ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.

TÜRKİYE'DE ULAŞILABİLİRLİK MEVZUATI VE DİĞER KAYNAKLAR

•3194 sayılı İmar Kanunu Ek Madde 1:

"Fiziksel çevrenin özürllüer için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına uyulması zorunludur."

•5378 sayılı Özürllüer Kanununun Geçici 2 nci Maddesi:

"Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürllüer için erişilebilirliğine uygun duruma getirilir."

•5378 sayılı Özürllüer Kanununun Geçici 3 üncü Maddesi:

"Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin özürllüer için erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürllüer için erişilebilir duruma getirilir."

•Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Eylem Planı (2010-2011) 12/11/2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

•Konu ile ilgili **TS 9111 Özürllü İnsanların İkamet Edeceği Binaların Düzenlenmesi Kuralları**, **TS 12576 Şehir İçi Yollar- Özürllü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları**, **TS 12460 Şehir İçi Yollar-Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürllü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarım Kuralları** standartları bulunmaktadır.

•Özürllüer için yapı çevre düzenlemeleri ile ilgili ayrıntılı bilgiler T.C. Başbakanlık Özürllüer İdaresi Başkanlığının hazırladığı "**Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı**"nda yer almaktadır. (<http://www.ozida.gov.tr/guncel/ulasilabilirlik.pdf>)

T.C.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
ÖZÜRLÜ VE YAŞLI HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Necatibey Caddesi No: 49 Kızılay/ANKARA

Telefon: (0.312) 229 55 11

www.aile.gov.tr / www.ozurluveyasli.gov.tr

T.C.
Aile ve
Sosyal Politikalar
Bakanlığı

Özürllü ve Yaşlı Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

ULAŞILABİLİRLİK

1 PLANLAMA ÖLÇÜTLERİ

ULAŞILABİLİR TÜRKİYE

Herkes mekandan eşit ve bağımsız olarak faydalanma hakkına sahiptir. Ulaşılabilirlik; "**yaşamın tüm alanlarındaki hak ve hizmetlere ulaşabilmek ve bunlardan yararlanabilmek**" anlamına gelmektedir.

AÇIK ALANLAR

Özürlü; "Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olan; bağımsız hareket edebilmesi için yapılarda ve açık alanlarda özel fiziki düzenlemelere gereksinim duyan kişidir."

Bireyin toplumsal faaliyetleri yerine getirmesinde engel oluşturmayan özürlü, toplumsal veya mekansal düzenlemelerdeki yetersizlikler ya da yanlışlıklar nedeniyle bir engel haline gelmektedir. Yani; özürlü kişi bir engelle karşılaştığı zaman **engelli** hale gelir.

Hareket kısıtlılığı; Özürlüler, geçici olarak özürlü bulunanlar, yaşlılar, hamileler, bebek arabası kullananlar, çok şişmanlar, çok uzun ve çok kısa boylu kişiler, yük ve eşya taşıyanlar hareket kısıtlılığına sahip kişiler grubunda yer almaktadır.

Özürlüler için yapılan her türlü ulaşılabilir düzenleme, herkese hareket özgürlüğü sağlar.

ENGELSİZ FİZİKSEL ÇEVRE İÇİN DİKKATE ALINMASI GEREKEN GENEL KURALLAR

Yapılı çevre;

- Herkes için tasarlanmalı,
- Yalın ve kolay algılanabilir olmalı,
- Herkes için eşit kullanım sağlamalı,
- Süreklilik içinde kurgulanmalıdır.

Ulaşılabilirlik, kent bütününde sağlanmalıdır.

Ulaşılabilir yapıları çevrenin özellikleri; kentsel açık alanlar, binalar ve yakın çevresi ile bunları birbirine bağlayan toplu taşıma sistemleri başlıkları altında incelenebilir.

YAYA YOLLARI

- Yaya sirkülasyonunda süreklilik sağlanmalıdır.
- Yaya yolu genişliği tüm kullanıcılar için; özellikle tekerlekli sandalye, koltuk değneği gibi yardımcı araç kullanan kişilerin geçişine uygun şekilde tasarlanmalıdır.
- Yaya yolu üzerindeki donatılar standartlara uygun olarak konumlandırılmalıdır.
- Kötü farkının bulunduğu alanlarda uygun eğim ve genişlikte rampa düzenlenmelidir.
- Kaymayan ve hareketi zorlaştırmayan kaplama malzemesi seçilmelidir.
- Görme özürlüler için çevresini kolay algılayabileceği şekilde anlaşılır, sade ve çevresi ile tezat renkte hissedilebilir yüzey tasarlanmalıdır.
- Yaya ve araç yolunun kesiştiği alanlarda yaya öncelikli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yaya geçitleri hemzemin olmalıdır. Alt/üst geçitler yapılacaksa rampalı geçitler uygulanmalıdır.

REKREASYON

- Rekreasyon alanlarına ulaşılabilirlik sağlanmalıdır.
- Rekreasyon alanlarının aynı zamanda rehabilitasyon işlevi olduğu dikkate alınmalıdır.
- Farklı kullanıcı gruplarının gereksinimlerine cevap verecek donatılar bulunmalıdır.

DURAK

- Duraklar ulaşılabilir bir güzergah üzerinde konumlandırılmalıdır.
- Kolay algılanır, engelsiz ve bağımsız olmalıdır.
- Duraklardaki levhalarda bulunan yönlendirici bilgiler sade ve algılanabilir olmalıdır.

- Ulaşım bağlantılarında bütünlük sağlanmalıdır.

- Ulaşım alternatifleri bulunmalıdır.

- Ulaşım araçları, durak ve istasyonlar engelsiz tasarlanmalıdır.

İSTASYON

- İstasyona giriş/çıkışlar engelsiz tasarlanmalı, mümkünse düz ayak olmalı, değilse rampa, yürüyen merdiven, platform asansörü gibi bağlantılar kullanılmalıdır.
- İstasyon içerisinde anlaşılır, sade hissedilebilir yüzey görme engelli bireyi tehlikesiz ve en kısa mesafede taşıta yönlendirmelidir.

- Kötü farkının çok olduğu alanlarda asansör, yürüyen merdiven gibi donatılar kullanılmalı, az olduğu yerlerde rampa (uygun genişlik ve eğimde) tercih edilmelidir.
- Platform, taşıt ile eş düzeyde olmalı ve aralarındaki boşluk minimum olacak şekilde tasarlanmalıdır.

- İstasyon içerisinde özürlülerin kullanımına uygun tuvalet bulunmalıdır.

- Kolay algılanabilir, yönlendirici işaret ve panolar standartlara uygun şekilde tasarlanmalı, herkesin görebileceği, ancak kimseye engel olmayacak şekilde yer seçimi yapılmalıdır.
- İstasyon girişinde kabartmalı istasyon planı bulunmalıdır.

TAŞIT

- Özürlüler için kolay anlaşılabilir bilgilendirme ve yönlendirme sağlanmalıdır.
- Tekerlekli sandalye kullanıcıları için araçlarda gerekli aparatlar tasarlanmalıdır.

